

◆ P o e z i y a

Eyvaz BORÇALI

GECƏ QONAĞIM

Niyə boylanırsan, a Göy sakini,
Pəncərəm açıqdı, buyur içəri;
Oturaq üz-üzə köhnə dost kimi,
Olan qəmimiz də olsun keçəri.

Mən Yerdən söz açım, sən Göydən danış,
Sökək dərdimizi söküləncə dan;
Heç nə ağartmayaq vaxtı çatmamış,
Sən gülənc Ay olma, mən gülənc adam.

Burdan zamanımız səssiz axanda
Gündüz iməkləyir, gecə sürünür;
Bəs orda necədir? Ordan baxanda
Bizim bu Yerimiz necə görünür?

Orda, səyyarələr kainatında
Burdakı yuxular, rüyalar varmı?
Ulduzun ulduzla ixtilatında
Hiylələr, məklər, riyalar varmı?

Burda qasırgalı tufan qopanda
Qoyun qırxınıdı orman qırğını;
Məklər, hiylələr köhlən çapanda
Tükü də ürpətmir insan qırğını.

Burdakı tufanlar, burdakı yellər,
Burdakı qırxınlar orda da varmı?
Burdakı daşqınlar, burdakı sellər,
Burdakı qırğınlar orda da varmı?

Əlində çömçəsi, gözü qazanda,
Kəkliyi azanda sayaqlayırımı?
Qanunu pozurmu qanun yazanlar,
Güclülər gücsüzü ayaqlayırımı?

Sən Ona yaxınsan, bir soruş görək,
Xəbəri olurmu yerdəkilərdən?
O qədər hiylə var, o qədər kələk,
Ayıra bilmirik Xeyiri Şərdən...

Niyə göz döyürsən küskün dost kimi,
Küsməli nə var ki, dediklərimdə?
Bəlkə yanılıram, a Göy sakini,
Ayrı mətləblər var hələ dərinədə.

Axşamdan dinməyib susdun eləcə,
Baxıram dolmusan, bədirlənmişən.
Daha dan sökülüb, tükənib gecə,
Sən də yavaş-yavaş varıb gedirsən.

Baş elə qarışdı, salmadım yada,
Təklif də elədim çaydan, qəhvədən.
Bağışla, neyləyim, gülünc olsa da
Qışı səbəb tutur yayda səhv edən.

BU DÜNYA

Bu dünya süd payını
Göydən əmən dünyadı.
Bir yanı açıq-aydın,
Bir yanı çən dünyadı.

Özü boyda gəmidə
Sükançıdı həmi də!
Becərilən zəmidə
Sünbülə dən dünyadı.

Çözdükcə çözlənən,
Bizimlə məzlənən.

Köhnələn, təzələnən
Gündə çimən dünyadı.

Bəxtindən küsüb hərə
Söyməsin əbəs yerə;
Kimə çınqıllı dərə,
Kimə çəmən dünyadı.

Gah astarıq, gah üzük,
Həmişəmi biz düzük?!
Dəyişən özümüzük,
Dünya həməni dünyadı.

Gələnləri gətirən,
Gedənləri ötürən,
Hər tənbehi götürən,
Qursağı gen dünyadı.

MƏNİ MƏNDƏN QORUMA

Onu məndən çox qoruma,
And olsun dədən goruna,
Bu millətin nankoruna
Məsciddə xərəyəm, bala!

Ağrısına ağrıyan – mən,
Doğranan mən, doğrayan mən:
Sirr püskürən qarğıyam mən,
Baxma bir çərəyəm, bala!

Köküm üstə qurudumsa,
Yad ocağa yaradımsa,
Məni məndən qorudunsa,
Mən kimə gərəyəm, bala?!

Südəm, ondan sağılmışam,
Üzdən-üzdən yığılmışam;
Çalxanıb da yağ olmuşam,
Bir küpə kərəyəm, bala!

Ərit, qalsın qışdan ötrü,
Novruzdakı aşdan ötrü.
Mən düşünən başdan ötrü
Təknədə çərəyəm, bala!

Məni məndən qoruma sən,
Alışarsan qoruma sən.
Özgəsinə yarım sən,
Mən enli kürəyəm, bala.

Dünya görüb götürənəm,
Haqqı haqqa ötürənəm;
İzi yola yetirənəm,
Mən ayrı ürəyəm, bala.

AYIRA BİLMƏSƏN...

Dost dostun fikrini gərək hər zaman
Üzündən oxuya, gözündən qana;
Necə od alırsa ocaq ocaqdan,
Ürək də ürəyin odundan yana!

Rastına çıxmaya buz ürəklisi,
Odlana-odlana buz bağlayarsan.
Ayıra bilməsən yaxşıyla pisi,
Gündə dost itirib dost ağlayarsan!

ÇOX GÖZLƏDİK

Çox gözlədik halva bişə qoradan,
Heç olmasa ağıllanaq sonradan:
Şükür, hələ xali deyil bu Vətən
İgidlərin qolundakı qüvvədən.
Papaq altda oğullar var, oğullar,
Bir gecədə yüz erməni oğurlar.
Yad əllərdə inlədikcə Şuşamız –
Qeyrətimiz, abrimızla qoşamız
Bəhrəsizsə sülh yoluna təkidlər,
Nə vaxtacan səbr eləsin igidlər?
Yetər daha, ya səbrimiz tükənsin,
Ya qəbrimiz qazılsın!
İndən belə alınımıza yazılan
Birdəfəlik bağrımıza yazılsın!

BU DAN ÜZÜ

Bu dan üzü səhərdən
Durub çöllərə baxdım.
Gülləndi könlüm;
Dönüb güllərə baxdım
Dilləndi könlüm:

“Şehli güllər, şehli güllər,
 Dəstə-dəstə dərsəm sizi,
 Tel darayan bir gözəlin
 Tellərinə hörsəm sizi,
 Çiçəklənən gözəl kimi
 Dünyamız da gözəlləşər:
 Dünya boyda gözəllikdən
 Hər baxana bir pay düşər!”

MİTİNQ

Tərəf-tərəf olub neçə yüz adam,
 İkiyə bölünüb xaşal bir küçə;
 Qarşı duranları, haqdı oxşadam
 Dəvə belindəki qoşa hürgücə.

Eyni güzəranın, eyni iqbalın,
 Halal şərikləri gəlib üz-üzə;
 Cavabı özündə olan sualın
 Hürgüc tərəfləri nə deyir bizə?

Hər iki yanda da görüb özümü
 Ora da yanırım, bura da indi;
 Bu doğma küçədə qərib sözümü
 Mən kimə anladım arada indi?

Küçənin bu üzü şüar qışqırır,
 Döyənək bağlayıb dillər, döyənək.
 Küçənin o üzü qəzəb fısqırır,
 Dəyənək yelləyir əllər, dəyənək.

Üz-üzə durmaqdan yorulub, bezib,
 Qəzəbə çevrilir tarım əsəblər;
 Gərilə-gərilə qovrulub, əsib,
 Üz-üzə yeriyyir kinlər, qəzəblər.

Durub əl atanda qardaş qardaşa,
 Dodaqlar çeynənib olur göyənək.
 Elə bil toxunub dəyir daş daşa
 Yanaqlar qəzəbdən alır dəyənək.

Çıxır hədəqədən qırmızı gözlər,
 Qatır aralığı təpik qıncıdan.
 O yanlı, bu yanlı qan süzür üzlər,
 Səpilir küçəyə damcı-damcı qan.

Sonu bitən kimi əlbəyaxanın,
Hələ çözülməmiş kimin səhvi nə? –
Birdən isti-isti qanı axanın
Biri dama gedir, biri evinə.

Sabah çıxasıdır bu gün dumannan,
Düzünü düşünsək tərs başımızla.
Küçəyə tökülən bircə damla qan
Yuyulmaz bir ümman göz yaşımızla.
2000

BAŞ AĞRISI

Dostum Kamil Şahverdiyevə

Kəsənə oxşamır başın ağrısı,
Tapdanan torpağın, daşın ağrısı;
Üstünə gəldikcə yaşın ağrısı,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Sağına baxırsan - boşalıb gedir,
Soluna baxırsan - daş olub gedir;
Dünya öz başına baş alıb gedir,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Bir şeyi yüz dəfə ölçməyin üstə,
İlişib qalırsan biçməyin üstə;
Qanın da qaralır heç nəyin üstə,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Harda batan varsa, çox da ordasan,
Heyin ki qalmayıb tutub dartasan;
Canın sağ olsa da, cismin gordasa,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Nadanlar ortada söz oynadırsa,
Aşıqlar əlində saz oynadırsa,
Duzsuzlar başında duz oynadırsa,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Dünyada min dərdin cəmi kimiyəm,
Yüklənib, tərs üzən gəmi kimiyəm;
Bütün qəmsizlərin qəmi kimiyəm,
Bu baş ağrıməsın, daha neynəsin?!

Halalı harama qatan görürəm,
 Vətəni qürbətə satan görürəm;
 Ömrünü qəbrəcən yatan görürəm,
 Bu baş ağrıməsın, daha neynəsın.

Domokl qılıncı başımın üstə,
 Quru da doğranır yaşımın üstə;
 Daş qoyan yoxdursa daşımın üstə,
 Bu baş ağrıməsın, daha neynəsın.

SARISÖYÜNOĞLU

*Tülküdürmazdan durub,
 Kəfinə məclis qurub;
 Əllidən-yüzdən vurub
 Susub baxan Vaqifə.*

Sözünə sinədən razılıq alıb,
 Kəlməsi kəllədə yazılı qalıb,
 Tüfəngi xalıda asılı qalıb,
 Sarısöyünoğlu indi neynəsın?

Durub tuşlasınmı bəzi dostlara?
 Yoxsa bozarsınmı üzü buzlara?
 Atsın, ya atmasın közü buzlara?!
 Sarısöyünoğlu indi neynəsın?

Günü yuvarlanıb günortasından,
 Sallanıb, asılıb çən ortasından;
 Dartsan qırılacaq tən ortasından,
 Sarısöyünoğlu indi neynəsın?

Bir topa şeirdi canına hər qəsd,
 Hecası hecadı, sərbəsti sərbəst;
 Heç nə anlamırsa duyğudan şikəst,
 Sarısöyünoğlu indi neynəsın?

Gizlinlər heç kəsə sirr deyil daha,
 Söz də taxtdan düşüb, pır deyil daha;
 Dünya dayanmalı yer deyil daha,
 Sarısöyünoğlu indi neynəsın?

DÜNYANIN ƏHVALI

Əlim çəməndə qalıb,
Sözüm sinəmdə qalıb:
Bu dünyanın əhvalı
Məni kəməndə salıb.

Yaman dəyişib zaman,
Sünbülü saymır saman;
Çıxıb haqqın taxtına,
Meydan sulayır saman.

Toz qalxıb olur duman,
Yolçuya vermir aman:
Hər şeyin dəyişməyi
Mənə ar gəlir yaman.

Hayana fırlanıram
Sözə tuş gəlir, neynim?!
Ona xoş gələn dünya
Mənə boş gəlir, neynim?!

Elə şütüyür zaman,
Heç nəyə qalmır güman:
Sən ha çığır, ha bağır,
Sünbülü saymır saman.

DÖRDLÜKLƏR

Büküb kəfəninə dəftər-qələmi,
Bəyaz səyyah kimi keçdi dünyadan.
Bir dəli ağlamaq tutdu lələni,
Demək bir şair də köçdü dünyadan.

* * *

Aləmin halını məndən soruşma,
Çevril yaxşı-yaxşı öz halına bax.
Dərdə üsyan elə, qəmlə barışma,
Çəkdiyın zülmü gör... və zalıma bax.

* * *

Hər hansı müstəvidə,
Yol versən müstəbidə,
Ayaqaltı edəcək
Dini də, məzhəbi də!

* * *

Sözü naxışlayıb naxışla demə,
Hər şeyin doğalı xoşdu həyatda.
Əlimi tapdayıb «bağışla!» demə,
Gətir əlini qoy ayağım altda!

* * *

Daha nə kəndçiyəm, nə də şəhərli,
Hazırdı köhlənim əcəl yəhərli.
Əzablar çəkdiyim ömür yolunda,
Bir günüm olmayıb bundan qəhərli.

* * *

Gülləri kim düzdürüb,
Sığallı teldən soruş.
Bülbülü kim küsdürüb,
Teldəki güldən soruş.

* * *

Üz-üzə dirənsə qardaşla qardaş,
Yerindən oynayar o evdə hər daş;
Bu gələn bələdan istəsən belə,
Salamat qurtarmaz düşünən bir baş.

* * *

Göydən üç alma düşdü,
Üçü də mənim oldu;
Yedim, ağzım bürüşdü
Tamahım qənim oldu.

* * *

Nə çayın var çırmanım,
Nə dağın var dırmanım;

Göyə saman sovurur,
Yelvizaqda xırmanın.

* * *

Çoxdan yığılsam da özüm yollardan,
Hələ yığılmayıb gözüm yollardan;
Yüz ildi baxıram, gətirmir səni,
Nə qədər inciyim, küsüm yollardan?

* * *

Adicə yuxudur yaşanan həyat,
Köhnəsi təzədir, təzəsi – boyat.
Başqa yalanlarla işin olmasın,
Sən çalış özündə özünü oyat!

* * *

Qələmi olsa da xalis qızıldan,
Bir hikmət gözləmə təbi qısırdan!
Səbri, hövsələni Allah qorusun
Hər yerdə hər zaman nitqə hazırdan!

* * *

Bu dağlar, uca dağlar,
Cavandı qoca dağlar;
Dərdimi yükləyərdim,
Qorxuram uca dağlar.

* * *

Göz yaşı gözdən axar,
Süzülüb üzdən axar;
Canda qalanan ocaq
Köz olub Sözdən axar.

* * *

Vay o günə acıq kinə çevrilə,
Büllur saray – köhnə hinə çevrilə.
Vay o günə – uzandıqca gecələr,
Cippildəşib xoruzlana beçələr!